

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Zuzany Bystřické a soudců Mgr. Petra Pospíšila a JUDr. Tomáše Foltase, v právní věci žalobce: **Ing. M. S.**, zast. JUDr. Pavlem Knitlem, advokátem, se sídlem Údolní 5, 602 00 Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, odbor dopravy, Žerotínovo nám. 3/5, v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu,

t a k t o :

- I. Žaloba proti rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje, odboru dopravy, ze dne 23. 6. 2009, čj. JMK 50827/2009, sp.zn. S-JMK 50827/2009/OD/Ko, **se z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Dne 17. 6. 2008 v 11:18 hodin zjistila hlídka Městské policie v Brně, že motorové vozidlo tovární značky Renault, R.Z.: X, stojí na ulici Hybešova 36 na chodníku. V podaném vysvětlení ze dne 4. 8. 2008 žalobce potvrdil, že je vlastníkem předmětného vozidla, avšak že se ve dnech 15. 5. až 21. 7. 2008 zdržoval mimo Brno, auto na místě neparkoval a neví, kdo tak učinil. Magistrát města Brna vydal dne 13. 11. 2008 pod čj. ODSČ-77369-PZ/08-CI ve věci příkaz, v němž uvedl, že žalobce porušil § 10 odst. 1 písm. d) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), čímž se dopustil správního deliktu podle § 125 odst. 2 téhož zákona, tedy jako provozovatel motorového vozidla přikázal řízení vozidla nebo svěřil vozidlo osobě, o níž neznal údaje potřebné k určení její totožnosti. Za toto jednání mu správní orgán uložil pokutu ve výši 2000 Kč a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1000 Kč.

Proti příkazu podal žalobce včasný odpor, v němž uvedl, že po dobu jeho nepřítomnosti užívaly vozidlo osoby jemu blízké – jeho rodina. Není proto pravdou, že by svěřil vozidlo osobě jemu neznámé. Protože se jedná o osoby blízké, není ze zákona povinen jejich jména uvádět. Magistrát města Brna pokračoval ve správním řízení a dne 19. 2. 2009 pod čj. ODSČ-77369-PZ/08CI vydal rozhodnutí, podle nějž se žalobce dopustil správního deliktu podle § 125 odst. 2 zákona o silničním provozu, za což mu opětovně uložil pokutu ve výši 2000 Kč a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1000 Kč. Odvolání žalobce zamítl žalovaný rozhodnutím ze dne 23. 6. 2009, čj. JMK 50827/2009, sp. zn. S-JMK 50827/2009/OD/Ko.

Proti označenému rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu, ve které zejména namítal, že již v odvolání proti prvoinstančnímu rozhodnutí tvrdil, že svěřil vozidlo osobě jemu blízké (jejíž totožnost je mu známa), přičemž tuto nejmenoval s odkazem na čl. 37 odst. 1 Listinu základních práv a svobod, aby ji nevystavil stíhání za přestupek. Správní orgán však označený článek nerespektuje a snaží se ho obejít tím, že žalobce stíhá za to, že nezná údaje potřebné k určení totožnosti řidiče vozidla. Žalobce dále uváděl, že v řízení vznesl i námitku promlčení (dnem 17. 6. 2009 skončila běžet promlčecí lhůta) předmětný přestupek je proto ve smyslu § 20 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále též „přestupkový zákon“), promlčen a nelze jej projednat. Dle § 20 odst. 1 přestupkového zákona totiž uplynutím roční promlčecí lhůty odpovědnost přestupce za přestupek zaniká. Doplnil, že podle § 90 odst. 4 správního řádu platí, že správní orgán, který zjistí, že nastala skutečnost, která odůvodňuje zastavení řízení, je bez dalšího povinen zrušit napadené rozhodnutí a řízení zastavit. Žalobce je proto názoru, že rozhodnutí žalovaného je nezákonné. Doplnil, že žalobu podává z opatrnosti, neboť dne 13. 7. 2009 podal u žalovaného podnět k přezkoumání podle § 94 a násl. správního řádu. Navrhl zrušení rozhodnutí žalovaného a přiznání náhrady nákladů řízení.

Ze soudního spisu dále vyplývá, že žalovaný podal k žalobě písemné vyjádření, ve kterém ve vztahu k souzené věci zejména uvedl, že žalobce byl stíhán pro správní delikt podle § 125 odst. 2 ve spojení s § 125 odst. 1 písm. e) zákona o silničním provozu. Jeho skutková podstata obsahuje znaky, že provozovatel vozidla přikáže řízení vozidla nebo svěří vozidlo osobě, o níž nezná údaje potřebné k určení její totožnosti. Jestliže správní orgány dovodily naplnění znaku této skutkové podstaty, nejde o žádný konflikt se základním právem odepřít výpověď podle čl. 37 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Žalobce totiž nebyl stíhán za to, že by nehodlal prozradit osobu blízkou, která spáchala přestupek, nýbrž za to, že nevěděl, kdo používá jeho vozidlo. To správní orgány dovodily na základě jeho vyjádření podaných jednak při podání vysvětlení strážníkovi dne 4. 8. 2008 (tehdy žalobce výslovně uvedl, že neví, kdo vozidlo zaparkoval) a jednak v odporu proti příkazu, kdy již uvedl obecně, že vozidlo užívala jeho rodina. Tato dvě vyjádření nejsou spolu v rozporu a lze z nich nepochybně vyvodit, že žalobce nevěděl, která konkrétní osoba užívala jeho vozidlo. K námitce poukazující na údajný zánik odpovědnosti za přestupek žalovaný uvedl, že žalobce nebyl stíhán pro přestupek, ale pro správní delikt podle § 125 zákona o silničním provozu. Zánik odpovědnosti za něj je upraven speciálně v § 125 odst. 4 téhož zákona, kde se uvádí, že *„Pokutu lze uložit do jednoho roku ode dne, kdy se obecní úřad obce s rozšířenou působností o protiprávním jednání podle odstavce 1 dověděl, nejpozději však do dvou let ode dne, kdy k tomuto jednání došlo nebo kdy protiprávní jednání ještě trvalo. Pokutu nelze uložit, uplynula-li od protiprávního jednání doba delší než tři roky.“* Objektivní lhůta, v níž bylo nutno uložit pokutu, by tak skončila až 17. 6. 2010, subjektivní lhůta (mající základ v okamžiku, kdy se prvoinstanční orgán dozvěděl o protiprávním jednání) dne 3. 11. 2009, jak vyplývá z podacího razítka na zprávě od Městské policie Brno. S ohledem na výše uvedené žalovaný

navrhl zamítnutí žaloby. Doplnil, že Ministerstvo dopravy, které se zabývalo podnětem žalobce k přezkumnému řízení, důvod pro zrušení rozhodnutí žalovaného neshledalo.

O shora označené žalobě rozhodl Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 14. 12. 2010, č.j. 29 Ca 171/2009-32, kterým pro nezákonnost zrušil žalobou napadené rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Podle krajského soudu má na základě čl. 37 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (která je podle čl. 112 součástí ústavního pořádku České republiky), jakož i § 60 odst. 1 přestupkového zákona každý právo odepřít výpověď, jestliže by sám sobě či osobě blízké způsobil nebezpečí trestního stíhání s ohledem na ústavněprávní zakotvení přednost před zákonem, tedy i před ustanovením § 10 či § 125 zákona o silničním provozu, které byly aplikovány správními orgány v souzené věci. Označená zákonná ustanovení přitom postihují jednání provozovatele vozidla, který přikáže řízení vozidla nebo svěří vozidlo osobě, o níž nezná údaje potřebné k určení její totožnosti. Odhlédne-li krajský soud od toho, že provozovatel vozidla nemusí v některých případech ani vědět (např. v případě jeho vycestování do zahraničí, hospitalizaci v lékařském zařízení atp.) o tom, že jeho vozidlo bylo v době jeho nepřítomnosti užíváno jinou osobou, ukládají shora označená ustanovení zákona o silničním provozu provozovateli vozidla toliko to, aby znal údaje potřebné k určení totožnosti předmětné osoby. Zákon tak ukládá provozovateli vozidla toliko znalost těchto údajů (nikoliv povinnost je dále sdělovat), tím spíše, když se jedná o sdělování údajů o osobách jemu blízkých, které chrání čl. 37 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Odhlédnout v předmětné věci nelze ani od toho, že pojmy „přikázání“ či „svěření“ (které zákon o silničním provozu, resp. zákon č. 411/2005 Sb., na základě kterého došlo k zavedení označených povinností provozovatele vozidla, podrobněji nespecifikuje) nepokrývají všechny situace, které mohou mezi provozovatelem a předmětnou osobou užívající jeho vozidlo nastat. Oba pojmy vycházejí z aktivní stránky jednání provozovatele vozidla (provozovatel „svěří“, resp. „přikáže“), v úvahu však přichází i možnost pasivního umožnění používání vozidla jiné osobě. V této souvislosti krajský soud poznamenal, že správní orgán prvního stupně, jakož i žalovaný jsou jako orgány vykonávající státní moc oprávněny na základě imperativu zakotveného v čl. 2 odst. 3 Ústavy ČR a v čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod činit pouze to, k čemuž je výslovně zmocňuje zákon. Z výše uvedených důvodů byl proto krajský soud názoru, že v předmětné věci nebyly správní orgány oprávněny sankcionovat žalobce za to, že odmítl identifikovat osobu jemu blízkou, která měla spáchat předmětný přestupek. Krajský soud v této souvislosti připomněl rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2004, č.j. 2 As 3/2004 - 70, publikovaný i ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, z něhož vyplývá, že nikdo nemůže být nucen k identifikaci pachatele přestupku, pokud se jedná o osobu jemu blízkou. Z výše uvedených důvodů proto Krajskému soudu v Brně nezbylo než rozhodnutí žalovaného pro nezákonnost zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.). K námitce uplynutí lhůty ve smyslu § 125 odst. 4 zákona o silničním provozu pak krajský soud uvedl, že podle tohoto ustanovení lze pokutu uložit do jednoho roku ode dne, kdy se obecní úřad obce s rozšířenou působností o protiprávním jednání podle odstavce 1 dověděl, nejpozději však do dvou let ode dne, kdy k tomuto jednání došlo nebo kdy protiprávní jednání ještě trvalo. Den spáchání přestupku je tudíž nerozhodný pro běh subjektivní jednorozhodné lhůty. Jak přitom plyne ze správního spisu, správní orgán se o protiprávním jednání dozvěděl až na základě sdělení městské policie, které mu došlo dne 3. 11. 2008, přičemž rozhodnutí žalovaného nabylo právní moci dne 29. 6. 2009. Objektivní dvouletá lhůta pak skončila běžet až dne 17. 6. 2010. Zákonné lhůty tak byly dodrženy.

Konečně ze soudního spisu plyne, že žalovaný podal proti shora označenému rozsudku kasační stížnost, které vyhověl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 30. 3. 2011, č.j. 1 As 21/2011-52. Ten v odůvodnění výslovně uvedl, že „(...) neshledal napadený rozsudek

nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů nebo pro nesrozumitelnost, jak navrhoval žalovaný; odůvodnění rozsudku je konzistentní a dostatečné. Nezákonnost napadeného rozsudku však zdejší soud shledal v nesprávném posouzení právní otázky [§ 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“], jejíž příčina tkví v kombinaci nesprávného výkladu právního předpisu a nesprávné aplikace práva na skutkový stav případu. [12] Zákon č. 411/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, s účinností od 1. 7. 2006 zavedl novou povinnost provozovatele vozidla: podle novelizovaného znění § 10 odst. 1 písm. d) provozovatel vozidla nesmí přikázat nebo svěřit samostatné řízení vozidla osobě, o které nezná údaje potřebné k určení její totožnosti. Na tuto povinnost navazuje sankční ustanovení § 125 odst. 2 téhož zákona, podle něž obecní úřad obce s rozšířenou působností uloží pokutu do 50 000 Kč fyzické osobě, která je provozovatelem vozidla nebo které provozovatel nebo jiná osoba svěřila řízení vozidla, jestliže se dopustila jednání uvedeného v odstavci 1 písm. e); tedy přikázala řízení vozidla nebo svěřila vozidlo osobě, o níž neznala údaje potřebné k určení její totožnosti. Současně podle § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu jsou provozovatel vozidla a osoba, které provozovatel svěřil vozidlo, s výjimkou, kdy provozovatelem vozidla je zpravodajská služba, povinni na výzvu policie, krajského úřadu nebo obecního úřadu obce s rozšířenou působností sdělit skutečnosti potřebné k určení totožnosti řidiče vozidla podezřelého z porušení ustanovení tohoto zákona; tímto ustanovením není dotčeno ustanovení zvláštního právního předpisu. Poznámka pod čarou zde odkazuje na § 60 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, který mimo jiné zakotvuje právo odeprít vysvětlení, jestliže by takovým osobám nebo osobám jim blízkým hrozilo nebezpečí postihu za přestupek, popřípadě za trestný čin nebo by porušily státní nebo služební tajemství anebo zákonem výslovně uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti. [13] Obecná část důvodové zprávy k zákonu č. 411/2005 Sb. k předmětné úpravě konstatovala následující: „Nově zákon zakotvuje povinnost provozovatele vozidla, popřípadě osoby, které provozovatel vozidlo svěřil, sdělit policii nebo správnímu orgánu údaje potřebné k určení totožnosti osoby, která vozidlo řídila v době spáchání přestupku. Po vzoru některých zahraničních úprav se zavádí vyvratitelná právní domněnka, že v případě, že tento údaj provozovatel nebo povinná osoba neposkytne, má se za to, že se protiprávního jednání dopustil sám. [pozn. soudu: z textu zákona je zjevné, že zákonodárce nepřijal původně vládou navrhovanou úpravu vyvratitelné domněnky, že pachatelem deliktu je sám provozovatel (nebo osoba, již vozidlo svěřil), pokud nesdělí údaje pro zjištění totožnosti řidiče] V současné době je nemožné projednat celou řadu přestupků pouze proto, protože provozovatel vozidla tvrdí, že vozidlo v době spáchání přestupku neřídil a neví, kdo je řídil, protože k řízení vozidla má přístup více osob. Šetření přestupku se v důsledku této nespolupráce protahuje a policie musí nakonec věc buď úplně odložit, nebo v důsledku uplynutí prekluzivní lhůty zanikne trestnost protiprávního jednání.“ Zvláštní část důvodové zprávy k navrhovanému § 10 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu uvedla: „Navrhuje se stanovit povinnost provozovateli vozidla mít znalost o řidiči, kterému svěřil řízení vozidla. Ustanovení je spojeno s pořádkovou pokutou, kterou bude postižen provozovatel vozidla, nesplní-li uvedenou povinnost.“ [14] Zákon č. 411/2005 Sb. do zákona o silničním provozu vložil dvě relativně samostatné povinnosti provozovatele vozidla v § 10 odst. 1 písm. d) a v § 10 odst. 3. Za prvé se jedná o povinnost znát identifikační údaje řidiče, jemuž přikázal nebo svěřil samostatné řízení vozidla (resp. slovy zákona nesmí přikázat nebo svěřit samostatné řízení vozidla osobě, o níž tyto údaje nezná). Za druhé jde o povinnost provozovatele vozidla (ale i osoby, již řízení vozidla svěřil) sdělit konkrétně jmenovaným subjektům skutečnosti potřebné k určení totožnosti řidiče vozidla podezřelého z

porušení ustanovení zákona o silničním provozu. Za použití logického výkladu vztahu § 10 odst. 1 písm. d) a § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu je třeba rozlišovat dvě situace. Za prvé, zná-li provozovatel vozidla identifikační údaje řidiče, kterému svěřil nebo přikázal řízení tohoto vozidla a současně je tento řidič podezřelý z porušení ustanovení zákona o silničním provozu, je povinností provozovatele vozidla na výzvu příslušných orgánů tyto údaje sdělit. Této povinnosti se může zprostit (výzvu odepřít) pouze v případě, že by mu nebo osobám jemu blízkým hrozilo nebezpečí postihu za přestupek, popřípadě za trestný čin nebo by porušil státní nebo služební tajemství anebo zákonem výslovně uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti (čl. 37 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, § 60 odst. 1 zákona o přestupcích). Za druhé, nezná-li provozovatel vozidla identifikační údaje řidiče, kterému svěřil nebo přikázal řízení tohoto vozidla, nemůže logicky nikdy naplnit navazující povinnost sdělit tyto údaje zákonem vymezeným subjektům, je-li příslušný řidič podezřelý z porušení zákona o silničním provozu. Požadovat v takovém případě po provozovateli sdělení příslušných údajů postrádá rozumný smysl (provozovatel nemůže sdělit něco, co neví) – stejně ale postrádá smysl obrana provozovatele, že tímto řidičem byla osoba jemu blízká. Neví-li totiž provozovatel vozidla, komu svěřil nebo přikázal řízení vozidla, nemůže věrohodně tvrdit, že tímto řidičem byla osoba jemu blízká. Nejvyšší správní soud tímto výkladem nezpochybňuje ústavní právo provozovatele odepřít sdělení identifikačních údajů řidiče, pouze konstatuje, že k odepření takového sdělení může dojít v situaci, kdy jsou identifikační údaje řidiče provozovateli známy (má co sdělit) a současně jsou po provozovateli příslušným orgánem požadovány. [15] Ustanovení § 125 odst. 2 zákona o silničním provozu, jež bylo použito v projednávaném případě, pak zakotvuje jiný správní delikt fyzické osoby navazující na zákonnou povinnost obsaženou v § 10 odst. 1 písm. d) téhož zákona, tj. povinnost provozovatele vozidla znát identifikační údaje řidiče, jemuž přikázal nebo svěřil samostatné řízení vozidla. Pro jeho naplnění je třeba, aby byly splněny tři podmínky: 1) pachatel – fyzická osoba je provozovatelem vozidla (popř. je osobou, již bylo svěřeno řízení vozidla); 2) pachatel přikázal řízení vozidla nebo svěřil vozidlo jiné osobě; 3) pachatel nezná údaje k určení totožnosti této osoby (řidiče). Jelikož se jedná o jiný správní delikt, zásadně se zde nevyžaduje zavinění; pro projednávaný případ je nicméně podstatné, že součástí objektivní stránky tohoto deliktu není jednání pachatele spočívající v nesdělení údajů potřebných k určení totožnosti řidiče vozidla. Pachatel je zde trestán pouze za nevědomost o totožnosti řidiče vozidla – jak vyplývá z důvodové zprávy, účelem této právní úpravy bylo právě zabránit nežádoucí praxi, kdy provozovatelé vozidel leckdy účelově mařili vyšetření porušení zákona o silničním provozu tvrzením, že nevědí, kdo vozidlo v kritickém okamžiku řídil. Každý provozovatel vozidla proto musí vědět, kdo jeho vozidlo řídí; pokud tuto skutečnost neví, porušuje tím svou zákonem uloženou povinnost. [16] V napadeném rozsudku založil krajský soud svůj závěr o nezákonnosti rozhodnutí žalovaného na právním názoru, že správní orgány žalobce sankcionovaly za odmítnutí identifikace osoby jemu blízké. Z provedeného výkladu právních norem vyplývá, že tento závěr nemůže obstát již proto, že sankční ustanovení § 125 odst. 2 zákona o silničním provozu takové jednání pachatele netrestá a obrana provozovatele založená na skutečnosti, že řidičem byla osoba provozovateli blízká, nemůže být úspěšná, neboť je vyloučena neznalostí totožnosti řidiče provozovatelem. [17] Názor krajského soudu však není v souladu ani se skutkovým stavem věci, neboť skutková podstata jiného správního deliktu podle § 125 odst. 2 zákona o silničním provozu byla podle názoru Nejvyššího správního soudu v případě žalobce beze zbytku naplněna. První podmínka, tj. že pachatelem je fyzická osoba, která je provozovatelem vozidla, je v případě žalobce doložena jednak jeho prohlášením v zápisu o podaném vysvětlení ze dne 4. 8. 2008, čj. MP-08035/01D-08, jednak z výpisu z registru motorových vozidel založeného na č. l. 7 správního spisu. [18] Ani v případě druhé podmínky spočívající v tom, že pachatel přikázal řízení vozidla nebo svěřil vozidlo jiné osobě, nelze mít v případě žalobce pochyb. Při výkladu pojmů přikázal a svěřil se přitom

zdejší soud ztotožňuje s interpretací zaujatou žalovaným, totiž že příkazání svědčí o aktivitě na straně provozovatele, zatímco svěření zahrnuje i prosté umožnění třetí osobě vozidlo řídit bez nutného aktivního konání provozovatele. Smyslem právní úpravy je zde postižení nevědomosti pachatele o totožnosti osoby, která řídí vozidlo, jehož je provozovatelem, bez ohledu na to, jaká byla při předání vozidla provozovatelova role (aktivní, pasivní). Úvaha krajského soudu, že oba pojmy vyžadují aktivní roli provozovatele, proto nemůže obstát, neboť pak by mezi nimi v podstatě nebylo možné shledat rozdíl. Odlišení obou situací by totiž zjevně spočívalo jen v tom, nakolik důrazně provozovatel vystupuje vůči třetí osobě. Skutečnost, že žalobce svěřil vozidlo, jehož je provozovatelem, třetí osobě, plyne ze zápisu o podaném vysvětlení ze dne 4. 8. 2008, čj. MP-08035/01D-08, a z odporu proti příkazu ze dne 20. 11. 2008, v nichž žalobce potvrdil, že v inkriminovanou dobu vozidlo neřídil a na místě neparkoval, zdržoval se mimo Brno a vozidlo řídila třetí osoba (podle odporu proti příkazu se mělo jednat o rodinu žalobce). [19] Konečně třetí podmínka, tedy že pachatel nezná údaje k určení totožnosti osoby, již svěřil vozidlo, byla v žalobcově případě naplněna. V této souvislosti považuje Nejvyšší správní soud za vhodné ocitovat plné znění již zmiňovaných dokumentů. Podle zápisu o podaném vysvětlení ze dne 4. 8. 2008, čj. MP-08035/01D-08, žalobce uvedl: „Jsem majitelem vozidla RZ 4B4 6382: X. V době mezi 15. 5. až 21. 7. jsem se zdržoval mimo Brno a já jako majitel vozidla jsem na místě neparkoval. Nevím, kdo vozidlo parkoval.“ V odporu proti příkazu ze dne 20. 11. 2008 žalobce konstatoval: „v době mezi 15. 5. – 21. 7. 2008 jsem se převážně zdržoval mimo Brno, a proto jsem vozidlo na daném místě nemohl zaparkovat. Po dobu mých nepřítomností užívaly vozidlo osoby mně blízké, tzn. moje rodina. Tudíž není pravdou, že bych svěřil vozidlo osobě mně neznámé. Protože se jedná o osoby blízké, nejsem ze zákona povinen jejich jména uvádět.“ Podle protokolu o ústním projednání správního deliktu ze dne 19. 2. 2009, čj. ODSČ-77369-PZ/08CI, byl žalobce seznámen se spisovým materiálem a k věci uvedl: „Odvolávám se na svůj odpor, který jsem podal proti příkazu o uložení pokuty. Víc se k věci nebudu vyjadřovat.“ Žalobce nenavrl žádné důkazy, neměl připomínky k podkladům rozhodnutí, ke způsobu jejich zjištění a nenavrl jejich doplnění. Žalobce tedy nejprve výslovně uvedl, že neví, kdo vozidlo řídil. Toto tvrzení nelze považovat za vyvrácené neurčitým tvrzením žalobce v odporu proti příkazu, že vozidlo užívaly osoby jemu blízké – jeho rodina. Z takového tvrzení neplyne, že by žalobce věděl, která konkrétní osoba vozidlo v rozhodnou dobu řídila. Tvrzení, že to mohl být kdokoliv z žalobcovy rodiny, naopak podporuje závěr o tom, že žalobce konkrétní osobu, která vozidlo řídila, neznal. Pro splnění povinnosti vyplývající z § 10 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu totiž nestačí znát jen okruh pravděpodobných řidičů, nýbrž je třeba vědět, které konkrétní osobě bylo příkazáno nebo svěřeno řízení vozidla, resp. komu bylo umožněno vozidlo řídit. Na věci pak nezměnilo nic vyjádření žalobce do protokolu o ústním jednání ze dne 19. 2. 2009. Podle názoru Nejvyššího správního soudu byl Magistrát města Brna oprávněn z těchto důkazů dovodit nevědomost žalobce o totožnosti osoby, již svěřil vozidlo, jehož je provozovatelem. Uvedl-li pak žalobce poprvé v odvolání proti rozhodnutí Magistrátu města Brna, že vozidlo svěřil (konkrétní) osobě blízké, ztotožňuje se Nejvyšší správní soud se závěry žalovaného k této otázce: jednak jde o tvrzení značně nevěrohodné vzhledem k předchozím prohlášením žalobce, jednak se jedná o novou skutečnost, kterou žalobce mohl uplatnit již v prvostupňovém řízení, a proto k ní žalovaný v souladu s § 82 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, správně nepřihlédl. [20] Krajský soud správně vyložil, že § 10 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu ukládá provozovateli vozidla pouze znalost údajů potřebných k určení totožnosti řidiče vozidla, nikoliv již povinnost tyto údaje sdělovat (to je obsahem až § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu); nesprávně však dovodil, že správní orgány sdělení takových údajů po žalobci požadovaly. Žalovaný a správní orgán prvního stupně naopak ustali již na konstatování nesplnění povinnosti podle § 10 odst. 1 písm. d) citovaného zákona a sdělení totožnosti řidiče žalobcova vozu podle § 10 odst. 3 téhož zákona

se již logicky vůbec nedomáhali. Vytýkal-li krajský soud v takové situaci správním orgánům porušení čl. 37 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, šlo o výtku bezdůvodnou. Za pravdu je třeba dát žalovanému i v tom, že úvahy krajského soudu o možných objektivních důvodech nevědomosti provozovatele, kdo užívá jeho vozidlo, jdou nad rámec posuzované věci, neboť takové důvody nevyplývají ze správního spisu a nebyly ani obsahem žalobních tvrzení. S ohledem na vše shora uvedené je zřejmé, že krajský soud předloženou věc nesprávně posoudil, a je proto dán důvod pro kasaci jeho rozhodnutí. (...) IV. Závěr a náklady řízení [22] Vzhledem k tomu, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku spočívající ve výkladu skutkové podstaty jiného správního deliktu podle § 125 odst. 2 zákona o silničním provozu a nedůvodně vytýkal žalovanému porušení článku 37 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V novém řízení bude krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).“

V souladu s tím postupoval Krajský soud v Brně dále ve věci, přičemž zcela přebírá (i z tohoto důvodu) výše podrobně citované závěry Nejvyššího správního soudu. Jak se podává z výše citovaného závazného rozsudku Nejvyššího správního soudu, zákon č. 411/2005 Sb. do zákona o silničním provozu vložil dvě samostatné povinnosti provozovatele vozidla v § 10 odst. 1 písm. d) a v § 10 odst. 3. Za prvé se jedná o povinnost znát identifikační údaje řidiče, jemuž přikázal nebo svěřil samostatné řízení vozidla (resp. slovy zákona nesmí přikázat nebo svěřit samostatné řízení vozidla osobě, o níž tyto údaje nezná). Za druhé jde o povinnost provozovatele vozidla (ale i osoby, jíž řízení vozidla svěřil) sdělit konkrétně jmenovaným subjektům skutečnosti potřebné k určení totožnosti řidiče vozidla podezřelého z porušení ustanovení zákona o silničním provozu. Za použití logického výkladu vztahu § 10 odst. 1 písm. d) a § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu je třeba rozlišovat dvě situace. Za prvé, zná-li provozovatel vozidla identifikační údaje řidiče, kterému svěřil nebo přikázal řízení tohoto vozidla a současně je tento řidič podezřelý z porušení ustanovení zákona o silničním provozu, je povinností provozovatele vozidla na výzvu příslušných orgánů tyto údaje sdělit. Této povinnosti se může zprostit (výzvu odepřít) pouze v případě, že by mu nebo osobám jemu blízkým hrozilo nebezpečí postihu za přestupek, popřípadě za trestný čin nebo by porušil státní nebo služební tajemství anebo zákonem výslovně uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti (čl. 37 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, § 60 odst. 1 zákona o přestupcích). Za druhé, nezná-li provozovatel vozidla identifikační údaje řidiče, kterému svěřil nebo přikázal řízení tohoto vozidla, nemůže logicky nikdy naplnit navazující povinnost sdělit tyto údaje zákonem vymezeným subjektům, je-li příslušný řidič podezřelý z porušení zákona o silničním provozu. Požadovat v takovém případě po provozovateli sdělení příslušných údajů postrádá rozumný smysl (provozovatel nemůže sdělit něco, co neví) – stejně ale postrádá smysl obrana provozovatele, že tímto řidičem byla osoba jemu blízká. Neví-li totiž provozovatel vozidla, komu svěřil nebo přikázal řízení vozidla, nemůže věrohodně tvrdit, že tímto řidičem byla osoba jemu blízká. Ustanovení § 125 odst. 2 zákona o silničním provozu, jež bylo použito v projednávaném případě, pak zakotvuje jiný správní delikt fyzické osoby navazující na zákonnou povinnost obsaženou v § 10 odst. 1 písm. d) téhož zákona, tj. povinnost provozovatele vozidla znát identifikační údaje řidiče, jemuž přikázal nebo svěřil samostatné řízení vozidla. Pro jeho naplnění je třeba, aby byly splněny tři podmínky: 1) pachatel – fyzická osoba je provozovatelem vozidla (popř. je osobou, jíž bylo svěřeno řízení vozidla); 2) pachatel přikázal řízení vozidla nebo svěřil vozidlo jiné osobě; 3) pachatel nezná údaje k určení totožnosti této osoby (řidiče).

V dané věci přitom byly všechny označené podmínky naplněny. První podmínka (pachatelem je fyzická osoba, která je provozovatelem vozidla), byla v případě žalobce

doložena jednak jeho prohlášením v zápisu o podaném vysvětlení ze dne 4. 8. 2008, čj. MP-08035/01D-08, jednak z výpisu z registru motorových vozidel založeného na čl. 7 správního spisu. Skutečnost, že žalobce svěřil vozidlo, jehož je provozovatelem, třetí osobě, pak plyne ze zápisu o podaném vysvětlení ze dne 4. 8. 2008, čj. MP-08035/01D-08, a z odporu proti příkazu ze dne 20. 11. 2008, v nichž žalobce potvrdil, že v inkriminovanou dobu vozidlo neřídil a na místě neparkoval, zdržoval se mimo Brno a vozidlo řídila třetí osoba (podle odporu proti příkazu se mělo jednat o rodinu žalobce). I druhá podmínka tak byla naplněna. To samé platí i pro třetí podmínku. Podle zápisu o podaném vysvětlení ze dne 4. 8. 2008, čj. MP-08035/01D-08, žalobce uvedl: „*Jsem majitelem vozidla RZ: 4 B4 6382. V době mezi 15. 5. až 21. 7. jsem se zdržoval mimo Brno a já jako majitel vozidla jsem na místě neparkoval. Nevím, kdo vozidlo parkoval.*“ V odporu proti příkazu ze dne 20. 11. 2008 žalobce konstatoval: „*v době mezi 15. 5. – 21. 7. 2008 jsem se převážně zdržoval mimo Brno, a proto jsem vozidlo na daném místě nemohl zaparkovat. Po dobu mých nepřítomností užívaly vozidlo osoby mně blízké, tzn. moje rodina. Tudíž není pravdou, že bych svěřil vozidlo osobě mně neznámé. Protože se jedná o osoby blízké, nejsem ze zákona povinen jejich jména uvádět.*“ Podle protokolu o ústním projednání správního deliktu ze dne 19. 2. 2009, čj. ODSČ-77369-PZ/08CI, byl žalobce seznámen se spisovým materiálem a k věci uvedl: „*Odvolávám se na svůj odpor, který jsem podal proti příkazu o uložení pokuty. Víc se k věci nebudu vyjadřovat.*“ Žalobce nenavrl žádné důkazy, neměl připomínky k podkladům rozhodnutí, ke způsobu jejich zjištění a nenavrl jejich doplnění. Žalobce tedy nejprve výslovně uvedl, že neví, kdo vozidlo řídil. Toto tvrzení nelze považovat za vyvrácené neurčitým tvrzením žalobce v odporu proti příkazu, že vozidlo užívaly osoby jemu blízké – jeho rodina. Z takového tvrzení neplyne, že by žalobce věděl, která konkrétní osoba vozidlo v rozhodnou dobu řídila. Tvrzení, že to mohl být kdokoliv z žalobcovy rodiny, naopak podporuje závěr o tom, že žalobce konkrétní osobu, která vozidlo řídila, neznal. Pro splnění povinnosti vyplývající z § 10 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu totiž nestačí znát jen okruh pravděpodobných řidičů, nýbrž je třeba vědět, které konkrétní osobě bylo přikázáno nebo svěřeno řízení vozidla, resp. komu bylo umožněno vozidlo řídit. Na věci pak nezměnilo nic vyjádření žalobce do protokolu o ústním jednání ze dne 19. 2. 2009. Z těchto důkazů tak správní orgány jednoznačně mohly dovodit nevědomost žalobce o totožnosti osoby, již svěřil vozidlo, jehož je provozovatelem.

Výše uvedené lze tedy shrnout tak, že Nejvyšší správní soud a následně i krajský soud se zcela ztotožňují se závěry správních orgánů v dané věci. Ze správního spisu jednoznačně vyplývá, že žalobce svěřil vozidlo osobě, o níž údaje potřebné k určení totožnosti neznal, čímž jednoznačně porušil zákon (§ 10 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu, § 125 odst. 2 téhož zákona). Žalobci tedy byla oprávněna uložena pokuta a povinnost uhradit náklady řízení za to, že svěřil řízení motorového vozidla, aniž by jako provozovatel tohoto vozidla znal údaje potřebné k určení totožnosti řidiče. Pro splnění povinnosti vyplývající z § 10 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu nestačí znát jen okruh pravděpodobných řidičů, nýbrž je třeba vědět, které konkrétní osobě bylo přikázáno nebo svěřeno řízení vozidla, resp. komu bylo umožněno vozidlo řídit. Součástí objektivní stránky jiného správního deliktu podle § 125 odst. 2 zákona o silničním provozu není jednání pachatele spočívající v nesdělení údajů potřebných k určení totožnosti řidiče vozidla; pachatel je trestán pouze za nevědomost o totožnosti řidiče vozidla.

Krajský soud tedy v souladu se závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu nedospěl k závěru, že by správním orgánům bylo možno vytýkat porušení článku čl. 37 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, jak namítal žalobce v žalobě. Žalobce nebyl stíhán za to, že by nehodlal prozradit osobu blízkou, která spáchala přestupek, nýbrž za to, že nevěděl, kdo používá jeho vozidlo. Součástí objektivní stránky předmětného deliktu není

jednání pachatele spočívající v nesdělení údajů potřebných k určení totožnosti řidiče vozidla. Pachatel je zde trestán pouze za nevědomost o totožnosti řidiče vozidla. Každý provozovatel vozidla proto musí vědět, kdo jeho vozidlo řídí; pokud tuto skutečnost neví, porušuje tím zákonnou povinnost. Krajský soud v Brně tedy zcela přebírá závěry Nejvyššího správního soudu (shora důkladně rekapitulovány), na které v podrobnostech odkazuje.

Co se pak týče námitky promlčení, k té krajský soud opakovaně odkazuje na § 125 odst. 4 zákona o silničním provozu, podle něhož lze pokutu uložit do jednoho roku ode dne, kdy se obecní úřad obce s rozšířenou působností o protiprávním jednání podle odstavce 1 dověděl, nejpozději však do dvou let ode dne, kdy k tomuto jednání došlo nebo kdy protiprávní jednání ještě trvalo. Den spáchání přestupku je tudíž nerozhodný pro běh subjektivní jednorozhodné lhůty. Jak přitom plyne ze správního spisu, správní orgán se o protiprávním jednání dozvěděl až na základě sdělení městské policie, které mu došlo dne 3. 11. 2008, přičemž rozhodnutí žalovaného nabylo právní moci dne 29. 6. 2009. Objektivní dvouletá lhůta pak skončila běžet až dne 17. 6. 2010. Zákonné lhůty tak byly dodrženy.

Ze shora uvedených důvodů soud žalobu postupem podle ust. § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení za řízení před Krajským soudem v Brně i před Nejvyšším správním soudem bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V projednávané věci byl žalobce neúspěšný (žaloba byla na základě závazného právního názoru Nejvyššího správního soudu zamítnuta), proto by bylo možno uvažovat o přiznání náhrady nákladů řízení žalovanému. Jelikož však nebylo zjištěno, že by žalovanému v souvislosti s řízením nějaké náklady nad rámec jeho běžné administrativní činnosti vznikly, rozhodl soud tak, že právo na náhradu nákladů řízení žalovanému nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 8. června 2012

JUDr. Zuzana Bystřická, v.r.
předsedkyně senátu